

8.

BÓG STWARZA

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ♦ pogłębienie rozumienia prawdy o Boskim pochodzeniu świata;
- ♦ interpretacja symboli oraz metafor zawartych w dwóch biblijnych opowiadaniach o stworzeniu świata i człowieka.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- ♦ na podstawie swojej wiedzy wymienia i streszcza starożytne teksty o powstaniu świata;
- ♦ samodzielnie wskazuje różnice w mitologicznych i biblijnych opowieściach o stworzeniu świata;
- ♦ na podstawie informacji zdobytych na lekcji wskazuje różnice w naukowym oraz religijnym podejściu do zagadnienia pochodzenia świata i człowieka;
- ♦ po lekcji wyjaśnia teologiczne przesłanie opowieści o stworzeniu świata z Księgi Rodzaju;
- ♦ swoimi słowami przedstawia naukę o stworzeniu świata zawartą w *Katechizmie Kościoła Katolickiego*.

Wartości

- ♦ wdzięczność za dar stworzenia.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia, odczytując fragment książki Stephena Hawkinga *Krótką historią czasu*.

„Pewien bardzo znany uczyony (niektórzy twierdzą, że był to Bertrand Russell) wygłosił kiedyś popularny odczyt astronomiczny. Opowiadał, jak Ziemia obraca się dookoła Słońca, a ono z kolei kręci się wokół środka wielkiego zbiorowiska gwiazd, zwanego naszą Galaktyką. Pod koniec wykładu w jednym z końcowych

rzędów podniosła się niewysoka, starsza pani i rzekła: *Wszystko, co pan powiedział, to bzdura. Świat jest naprawdę płaski i spoczywa na grzbiecie gigantycznego Żółwia.* Naukowiec z uśmiechem wyższości spytał: *A na czym spoczywa ten Żółw?* Starsza pani miała gotową odpowiedź: *Bardzo pan sprytny, młody człowieku, bardzo sprytny, ale jest to Żółw na Żółwiu i tak do końca!* (S. Hawking, *Krótką historia czasu*, Warszawa 1990, s. 13).

Następnie nauczyciel zadaje uczniom pytanie: „Czego ilustracją może być przywołana anegdota?”

Podsumowanie: pytanie o to, jaki jest i jak funkcjonuje wszechświat, wciąż zaprzęta głowę uczonych. Ale jeszcze bardziej ich umysły – a chyba też umysły zwykłych ludzi – rozgrzewa pytanie o pochodzenie i początek wszechświata i samego człowieka, zwłaszcza gdy przeciwstawia się sobie religijne i naukowe wyjaśnienia tej kwestii.

Rozwinięcie tematu

Metoda – praca z tekstem. Nauczyciel tworzy sześć grup i każdej z nich rozdaje materiały potrzebne do wykonania zadania: jeden z tekstów o powstaniu świata (załącznik 1) oraz tabelę do uzupełnienia (załącznik 2).

Następnie nauczyciel prosi o przedstawienie wyników prac grup i pomaga przedstawicielom grup stworzyć jedną zbiorczą tabelę na tablicy.

Podsumowanie: nauczyciel wskazuje na różnorodność koncepcji powstania świata. Następnie prowadzi rozmowę w oparciu o pytania:

1. Jakie są wspólne cechy analizowanych tekstów?
2. W jaki sposób można pogodzić starożytne wizje powstania wszechświata ze współczesnymi teoriami naukowymi dotyczącymi tego zagadnienia?

Podsumowanie: starożytne teksty mitologiczne oraz biblijne to przede wszystkim teksty literackie. Przyjmują one formy mitu lub – jak w przypadku Biblii – midraszu (rodzaj mądrościowej opowieści), a więc nie są to teksty naukowe. Warto zatem bliżej przyjrzeć się, jaką mądrość teologiczną przynoszą biblijne teksty o stworzeniu.

Metoda – papierek lakmusowy. Nauczyciel prosi, aby uczniowie ponownie zebrali się w grupach i rozdaje tekst pierwszego biblijnego opowiadania o stworzeniu świata i człowieka (załącznik 3). Następnie prosi, aby za pomocą kolorowych pisaków zaznaczyli w tekście odpowiedzi na następujące pytania:

1. Kto istniał przed światem i kto zapoczątkował istnienie wszystkiego, co jest?
2. Czym miały się odżywiać zwierzęta oraz pierwsi ludzie? (Pomyślcie nad interpretacją tego Bożego polecenia).

3. Jakie zadania dał Bóg człowiekowi w odniesieniu do świata stworzonego? (Zastanówcie się, jak rozumieć te polecenia).
4. Co jest podstawą godności, czyli szczególnej wartości człowieka? Czy kobieta i mężczyzna są w tej godności równi?
5. Co mówi autor o poszczególnych dziełach stworzonych przez Boga? Jakie one były?

Podsumowanie: nauczyciel wskazując prawidłowe odpowiedzi i wnioski grup, dokonuje podsumowania, podkreślając teologiczne przesłanie hymnu o stworzeniu:

- jest jeden, odwieczny Bóg, Stwórca wszystkiego, istniejący przed światem;
- Bóg ustanowił ład, harmonię i porządek we wszechświecie, które możemy obserwować;
- Bóg stworzył świat dla człowieka, a człowiek o ten świat powinien dbać i go rozwijać;
- człowiek (zarówno mężczyzna, jak i kobieta) jest jedyną istotą w świecie przyrody stworzoną na podobieństwo Boga i dlatego ma godność dziecka Bożego;
- to, co Bóg uczynił, jest dobre i nie jest On przyczyną zła w świecie.

Zakończenie

Zadaniem powieści o stworzeniu świata z Księgi Rodzaju jest ukazanie prawdy, że wszystko pochodzi od Boga, On jest przyczyną istnienia wszystkiego, co istnieje. Autor biblijny nie przedstawia, w jaki sposób się to wszystko dokonało. To jest zadaniem i domeną nauki. Zadaniem i domeną religii jest ukazanie przyczyny, celu i sensu istnienia świata, a w nim człowieka.

Notatka

Nauczyciel rozdaje formularz z niedokończonymi zdaniem (załącznik 4) i prosi, aby uczniowie dokończyli zdania w oparciu o informacje zdobyte na zajęciach.

Korelacja z edukacją szkolną

- ♦ fizyka – teoria Wielkiego Wybuchu;
- ♦ biologia – teoria ewolucji;
- ♦ język polski – opis powstania świata: mitologie grecka, egipska i sumeryjska.